

nemzetközi piaccal, nemzetközi kereskedelmével foglalkozó tanulmány járja.

A kötet harmadik nagy egysége az egyes kulturális ágazatok sajátos közgazdasági problémáival foglalkozik. A kulturális ágazat rendkívül heterogén és egyre bővülő területeket fog át, a hagyományos művészeti ágak (színház, film, irodalom, zene, képzőművészet stb.) mellett az információs társadalom korában a tömegkommunikáció, a média, az internet meghatározó szerepet játszik a kultúrateremtésben és kultúraközvetítésben. A kötet harmadik szerkezeti egységét képező négy fejezetben ízelítőt kapunk e heterogén szféra egy-egy részterületének jellemző közgazdasági összefüggéseiről: nevezetesen a színház gazdaságtana, a média-gazdaságtan, a digitális kultúra gazdasági jellemzőiről, és a zenei szolgáltatások piacának működéséről.

A kötet utolsó, negyedik szerkezeti egységében helyet kapó tanulmányok ugyancsak a kultúra és gazdaság kapcsolatáról szólnak, de az előzőektől eltérő, interdiszciplináris jelleggel, a pszichológia, filozófia, kultúrtudomány szemszögéből kerülnek megvilágításba olyan kérdések, mint pl. a kreativitás, a művészeti érték, a kultúra és gazdaság viszonyának ellentmondásai. A kötet záró tanulmányában Scitovsky Tibor szélesebb társadalmi kontextusban, a kulturált szabadidő-eltöltés képességének a hiányából eredő negatív következményeket elemzi.

A könyvet elsősorban a kultúra területén dolgozó politikusoknak, vezetőknél, szakembereknek, kulturális menedzsereknek és érdeklődő művészeknek ajánlhatjuk, akik olyan közgazdasági, racionális döntéseket megalapozó szemléletmódot, tudományosan megalapozott érveket meríthetnek a kötet írásából, melyek hozzájárulhatnak kultúra finanszírozási, menedzselési feladataink megoldásához.

Csáki Lajos

Rubicsek Sándor – Juhász József – Tétényi Zoltán

GAZDASÁGTANI ÉS JOGI ISMERETEK ALKALMAZÁSA AZ ELLENŐRZÉSBN

**PERFEKT Gazdasági Tanácsadó,
Oktató és Kiadó Rt.,
Budapest, 2000. 82+92 p.**

A szerzők a pénzügyi-gazdasági-számviteli ellenőrök számára szükséges legfontosabb gazdaságtani és jogi ismereteket két könyvben foglalják össze; a bennük leírtak az okleveles pénzügyi revizori és a pénzügyi-számviteli szakellenőri szakképesítések megszerzéséhez szükséges tananyagot is tartalmazzák. A hatékonysági, gazdaságossági és teljesítmény-ellenőrzéshez az ellenőrnek feltétlenül megfelelő gazdaságtani ismeretekkel kell rendelkeznie. Nélkülözhetetlenek a revizor napi munkájához a legfontosabb intézményrendszerek, valamint a jogi bizonyítási eszközök ismeretei is. Ez utóbbiakra akkor van szükség, ha az ellenőrzés során bűncselekmény alapos gyanúja merül fel.

A gazdaságtani ismeretek (dr. Rubicsek Sándor munkája) keretében először a nemzetközi integráció irányzatairól, elméleteiről, majd a független államok közti gazdasági integráció formáiról, fejlődési szakaszairól (preferenciális vám- és szabadkereskedelmi övezet, vámunió, közös piac, „egységes piac”, gazdasági és politikai unió) tájékozódhatunk. Az országok közti integráció célja valamilyen előny megszerzése. A világgazdaságban a regionalizálódás és a globalizálódás egyidejűleg, egymással párhuzamosan folyik. Olvashatunk a továbbiakban az Európai Unió és az EFTA (Európai Szabadkereskedelmi Társulás) létrejöt-

tének előzményeiről, fejlődéséről, a szerződések – köztük a Maastrichti Szerződés – céljairól, valamint a közösségnek a közép- és kelet-európai államokhoz fűződő viszonyáról. Időrendi táblázat foglalja össze az Európai Unió fejlődésének eseményeit.

A közgazdaságtan szemléletmódjával, módszereivel foglalkozó részben a közgazdaságtan irányzatait, módszertani alapfogalmait ismerjük meg. A nemzetgazdasági teljesítmény mérőszámaival foglalkozó fejezet pedig a gazdasági tranzakciókat, az intézményi egységek típusait mutatja be. Szó van itt a nemzetgazdasági elszámolások rendszereiről, a termelés egyik legfontosabb kategóriájáról: a kibocsátásról (output), a vállalati mérlegekről és eredménykimutatásokról. A szerző tisztázza a halmozódás és a hozzáadott érték fogalmát, majd a jövedelmek elosztásával foglalkozik. Meghatározza az elsődleges és másodlagos jövedelmeket, a nettó és bruttó nemzeti jövedelmet és a nemzetgazdasági teljesítménymutatókat. A felhasználás célját tekintve végső fogyasztásra, tőkeképződésre és nettó exportra bontható. A végső fogyasztást a háztartások, az állam vagy a nonprofit intézmények végzik; a tőkeképződés beruházásból és készletváltozásból áll, a nettó export pedig az export és az import különbözte. A bruttó hazai termék (GDP, Gross Domestic Product) összetevői: fogyasztás + magánberuházások + kormányzati vásárlások + nettó export.

Az országok közti gazdasági kapcsolatok összefüggéseinek, törvényszerűségeinek feltárásával foglalkozó nemzetközi gazdaságtani tudnivalók keretében a szerző a nemzetközi munkamegosztásból és a külkereskedelemből származó előnyöket részletezi. Ismerteti a külkereskedelem állami szabályozásának eszközeit, a nemzetközi pénzforgalom működését, majd a nemzetközi gazdasági kapcsolatok mérlegeinek felépítését. Végül beszámol a hazánk és Európa életében fontos

szerepet játszó nemzetközi gazdasági szervezetek és tömörülések (Nemzetközi Valutaalap, Világbank) tevékenységéről, szolgáltatásairól.

A jogi ismeretek keretében a szerzők (dr. Juhász József és dr. Tétényi Zoltán) a terjedelmes jogi irodalomból a revizorok számára nélkülözhetetlen jogi tudnivalókat foglalják össze. Könyvük államháztartási és büntető eljárásjogi részre tagozódik. Az előbbi az államháztartás fogalmát, felépítésének rendszerét, a Magyar Államkincstár jogállását, feladatait, az államháztartás gazdálkodásának alapelveit mutatja be. A szerzők foglalkoznak a központi költségvetésre vonatkozó tudnivalókkal, a bevételek és kiadások fajtáival s a központi költségvetéssel kapcsolatos hatáskörökkel. Ez utóbbiak megoszlanak az Országgyűlés, a Kormány, a pénzügyminiszter és a fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetője között. A helyi önkormányzatok költségvetését az Önkormányzati hivatal készíti el, s ez tartalmazza a helyi kisebbségi önkormányzat költségvetését is. A könyv táblázatosan sorolja fel az egyes hatáskörökkel járó feladatokat és a helyi önkormányzatok bevételi forrásait. A továbbiakban olvashatunk a költségvetési szerv alapításáról, megszüntetéséről, ez utóbbiak kiváltó okairól, majd a költségvetés tervezésének, a költségvetési törvény megalkotásának folyamatát ismerjük meg. Szó van a könyvben a költségvetési előirányzat módosításáról, a költségvetési szerv gazdálkodásának alapvető szabályairól, a kincstári finanszírozás rendjéről, valamint a költségvetési beszámolóról, az államháztartási ellenőrzésről is.

A könyv szorosan vett jogi ismeretekkel foglalkozó része a büntető jog érvényesülésének jogi formáját: a büntetőjogi felelősség megállapítását szolgáló büntető eljárás lefolytatásának menetét tárgyalja. A büntető eljárás a feljelentéssel indul meg; megismerjük a feljelentési jogosultságra és kötelezettségekre, a külföldi államnál történő

feljelentésre (mint különleges eljárásra), a feljelentés módjára, a nyomozó hatóságokra, a feljelentés mellékleteire vonatkozó előírásokat, valamint a feljelentés különös szabályait.

A bizonyítás eszközei közt a tanúvallomás, a szakvélemény, a tárgyi bizonyítási eszközök, az okirat, a szemle, a helyszínelés, a bizonyítási kísérlet, a felismerésre bemutatás példakkal, a terhelt vallomása és a büntető eljárás megindítása előtt megszerzett bizonyítási eszközök szerepéről olvashatunk. A szerzők feltűntetik a rájuk vonatkozó jogszabályokat, köztük a büntetőeljárásról szóló, a Magyar Közlönyben 1998. március 23-án kihirdetett és 2000. január 1-jével hatályba lépett új törvény (1998. XIV. tv.) §-ait is. Végül utalást találunk az új törvény 12. §-ának (4) bekezdésére, amely szerint a nyomozás teljesen új szereplője a nyomozási bíró lesz, akinek feladata az egyén alkotmányos jogainak védelme és meghatározott nyomozási cselekmények elvégzése.

R. I.

Lauf László

RÉSZVÉNY- ELEMZÉS RŐL KISBEFEKTETŐKNEK

ATULA Kiadó Kft.,

Budapest, 2000. 196 p.

A befektetők a tőkepiacon csak akkor lehetnek sikeresek, ha ismerik a befektetési szabályokat, a felvállalható kockázatokat, s ezek figyelembevételével hozzák meg a döntéseiket. A tőzsdei árfolyamok, indexek alakulását ugyanis igen sok – nehezen kiszámítható – tényező befolyásolja. A hibás, nem körültekintő döntések komoly veszteségekkel járhatnak, az árfolyamok alakulásának elemzési módszerei

azonban támpontul szolgálhatnak a részvények vásárlásához vagy eladásához. A tőkepiac egyik leggyorsabban fejlődő területe a befektetéselemzés, az értékpapírok árfolyam-alakulásának elemzésével, értékelésével az előrejelzések kialakítása. Sok statisztikai és matematikai módszer szolgál erre a célra. Lauf László kézikönyve ezek közül mutat be néhányat azoknak, akik befektetéseik során nem akarnak mások véleményére hagyatkozni, hanem az árfolyamokból kiolvasható tendenciák alapján döntenek el, hogy melyik részvényből mikor érdemes vásárolni s azt mikor érdemes előnyösen eladni.

A szerző kifejti, hogy a részvények árfolyamát a befektetők véleménye alakítja ki; az árak olyan irányba mozdulnak el, amilyen irányban a legerősebb a befektetői vélemény. Az árfolyamokban minden, a részvény piacát érintő információ tükröződik. Így – többek közt – a pszichológiai hatások is. Az árfolyamgörbék, diagramok értelmezése, értékelése nehéz feladat, de már régóta vannak próbálkozások a döntést megkönnyítő matematikai, statisztikai módszerek kialakítására. Az 1906-ban Budapesten született és az első világháború után külföldre vándorolt André Kostolany mint elismert tőzsdei szakértő sokra értékelt az alapos megfontolást és a logikát. A múlt évben megjelent Tőzsdepszichológia című, igen sajátos hangvételű könyvében (alcíme: Kávéházi előadások) sok érdekes megállapítás mellett azt is olvashatjuk, hogy: „... a tőzsdén minden lehetséges – még az is, ami logikus.” Könyvéről a múlt évi decemberi számunkban olvashattunk ismertetést. Lauf László kézikönyvében szintén a logikára épülve kívánja növelni a kisbefektetők befektetéseinek a biztonságát.

A szerző megismertet a mozgóatlakok optimalizálásán alapuló módszerekkel; a közölt szemléltető táblázatokból kitűnnek a vételi és eladási jelzések. Felhívja a figyelmet arra, hogy igen fontos a mozgóatlakpárok megfe-